

Posudek diplomové práce Michaely Poc Třífázový model učení v jazykové složce předmětu český jazyk a literatura

Téma, které autorka pro svou diplomovou práci zvolila, je velmi užitečné, neboť třífázový model učení je založen na konstruktivistickém přístupu k učení. V českém prostředí byl tento model rozšířen díky mezinárodnímu programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. V teoretické části diplomové práce autorka nejprve tento program charakterizuje. Uvádí, že autoři programu RWCT využívají k formulaci cílů Bloomovu taxonomii. Jednotlivé roviny, které jsou východiskem pro formulaci cílů, jsou pak charakterizovány na stranách 9-10.

Z celé diplomové práce je patrné, že autorka třífázový model učení velmi dobře zná, že má velké zkušenosti s jeho uplatněním v praxi. Nepodléhá nekritickému nadšení, uvědomuje si přínosy i rizika jednotlivých fází modelu a snaží se především o to, aby uplatnění modelu ve výuce bylo efektivní.

Autorka podrobně popisuje jednotlivé fáze modelu E-U-R. Považuji za velmi vhodné, že upozorňuje na možná pochybení učitelů při aplikaci modelu v praxi, např. varuje před možností záměny fáze evokace za pouhou motivaci. Vzhledem k tomu, že třífázový model se začal uplatňovat především pro rozvoj čtení a psaní, zejména při práci s textem, jsou charakteristiky jednotlivých fází i popis výukových metod zacíleny především na hodiny literární výchovy. Autorka se v diplomové práci zaměřuje na uplatnění modelu v jazykové složce předmětu český jazyk a literatura, proto by bylo bývalo vhodné již v části charakterizující výukové metody aplikovat uváděné metody na jazykovou složku předmětu, nezůstávat u pouhé deskripce týkající se uplatnění metod v literární složce předmětu.

V praktické části diplomové práce autorka nejprve vyhodnocuje výsledky dotazníku zadaného učitelům. Za diskutabilní považuji jednu ze tří stanovených hypotéz: *V jazykové složce se dá model E – U – R aplikovat pouze na určité tematické celky, a to na ty, v nichž dochází k upevnování a prohlubování učiva.*

Za ne zcela přesně formulovanou považuji následující otázku dotazníku pro učitele: *Jsou podle Vás hodiny s využitím tohoto modelu efektivnější? (Ve stylizaci otázky postrádám srovnání s jiným typem hodin.)*

K interpretaci výsledků odpovědí učitelů na otázky dotazníku přistoupila autorka velmi svědomitě.

Další část diplomové práce tvoří přípravy na vyučovací hodiny s využitím třífázového modelu učení. Připomínku mám k návrhu vyučovací hodiny, jejímž tématem jsou antonyma. Vztah antonymie je významovým vztahem mezi slovy. Pokud žáci ve fázi evokace k sobě přiřazují obrázky (viz příloha 2), může dojít k nevhodnému ztotožnění skutečnosti mimojazykové a skutečnosti jazykové. To by následně mohlo negativně ovlivnit například pochopení mluvnických kategorií rodu, životnosti či čísla (mluvnické kategorie jsou vlastnosti slov, nikoli toho, co tato slova označují). Proto doporučuji místo obrázků pracovat se slovy (veselý – smutný apod.). Za nevhodné považuji pro pochopení protikladného významu zadat slova kyselý – sladký (viz obrázek citronu a dortu).

Ve vyučovací hodině, jejímž tématem je stavba slova a slova příbuzná, by z fáze uvědomění si významu mělo vyplynout, že označit jako příbuzná můžeme pouze ta slova, která splňují dva znaky: 1. znak morfematický – společný kořen, 2. znak sémantický – jejich významy spolu souvisejí. Z didaktického hlediska je diskutabilní vyjádření na s. 61, že žáci umí „vytvořit od kořene, či jiného slova další slova příbuzná“. Nová slova v češtině nevznikají z kořenů.

Didakticky správný postup autorka uplatnila v návrhu hodiny, jejímž tématem jsou slova vyjmenovaná a slova příbuzná.

V diplomové práci se vyskytly následující formální nedostatky.

S. 19: Chybějící interpunkční čárka: *Jelikož metod aktivního učení je velká spousta, vybrala jsem k bližšímu seznámení ty, se kterými pracuji ve své výuce nejčastěji a ty, které jsou využitelné na prvním stupni, a to i v hodinách českého jazyka.*

S. 21: Překlep: *Zapisujeme se všechny nápady, nehodnotíme je.*

S. 21: Nadbytečná interpunkční čárka: *Tvoříme, co nejvíce možných spojení.*

S. 36: Nadbytečná interpunkční čárka: *V případě odpovědi NE, již další otázky zodpovídat nemusíte*

S. 44: Rozdělení číslice a znaku pro procenta do dvou řádků.

S. 44: Překlep: *37, 3 % respondent*

S. 44: Chybějící interpunkční čárka: *...14 (23,7 %) respondentů odpovědělo, že model využívá v matematice 8 (13,6 %) v anglickém jazyce.*

S. 45: Nadbytečná interpunkční čárka: *Po prostudování jednotlivých odpovědí, jsem dospěla k následujícím závěrům...*

S. 45: Chybějící interpunkční čárka: ...*zda je či není aplikace modelu ve výuce efektivní.*

S. 48: Chybějící interpunkční čárka: *Pokud bychom porovnali metody, které se objevily v předešlé otázce, kdy měli respondenti uvést pouze ty, jež využívají v rámci všech předmětů i fází modelu E – U – R s těmi, které zmínili zde...*

S. 50: Překlep, chybějící mezera mezi číslicí a znakem pro procenta

S. 51: Chybějící interpunkční čárka: ...*aby nebylo pro žáky ani snadné ani složité...*

S. 52: Překlep: *při práce s textem*

S. 59: Nadbytečná čárka: ...*aby dopředu před tabulí přišli ti, kterým se dnes dařilo, a učivo pochopili...*

S. 63: Morfologická chyba a chybějící interpunkční čárka: *Každá skupina vybere z každého sloupce vždy dvě slova, která jsou nejzajímavější a ty představí skupinám ostatním.*

I přes uvedené nedostatky hodnotím celkově diplomovou práci jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Plzeň 27. 8. 2019

PaedDr. Jana Vejvodová, CSc.
vedoucí diplomové práce

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzeňi
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

